

Vélemény Salga Imre igazgatói pályázatáról

Előljáróban:

Mielőtt belekezdenék a pályázati anyag értékelésébe, szeretnék előrebocsájtani néhány dolgot.

- Véleményemet direkt nem a magyar szakcsoporttal együtt készítettem, mert az én nézőpontom igazgatóhelyettesként értelemszerűen más, mint a tantestület tagjainak nézőpontja.
- Az igazgatói pályázat meghirdetését követően Salga Imre egyetlen ügyben keresett meg: arra volt kíváncsi, hogy mit szólnék ahhoz, ha ő pályázna. Én biztattam erre (mint ahogy a vezetőség többi tagja is ezt tette, akiket ezzel a kérdéssel megkeresett).
- A pályázónak nem vagyok ellenlábas, és nem vagyok konkurens. Az igazgatói állásra nem adtam be pályázatot, és azt is nyilvánvalóvá tettem, hogy hosszú távon igazgatóhelyettes sem kívánok lenni egy új iskolavezetésben.
- Ugyanakkor szembe kell néznie mindenkinek, így véleményem szerint a pályázónak is azzal a ténnyel, hogy a tantestületben jelenleg mindössze három olyan ember van, aki kellő vezetői tapasztalattal rendelkezik ahhoz, hogy biztosítani tudja a tantestület és egy új igazgató számára a kialakult helyzetben a viszonylag zökkenőmentes és a legkevesebb megrázkódtatással járó átmenetet: Bakonyi Judit, Czédulás Katalin és Garam Ágnes.
- Bakonyi Judit és én is felajánlottuk a pályázónak, hogy az első évben segítjük a munkáját.
- Amint a tegnapi napon írt körímélből egyértelműen kiderült, Salga Imre kinevezése esetén nem kíván élni ezzel a lehetőséggel. Indokait nem ismerjük Véleményem szerint ez a döntése súlyosan veszélyezteti az iskola működését, nem szolgálja annak érdekeit.

A vezetői programról:

A pályázatban megfogalmazott törekvések közül sok mindennel egyetértek.

- valóban fontos az iskolai dokumentumok frissítése
- jó törekvés a projektmunka tartalmának újragondolása
- és nagyon támogatom, hogy a közösségi szolgálat szervezésének legyen tanár felelőse (ez szerintem sem igazgatóhelyettesi feladat)

A pályázó felsorol még jó pár dolgot, amivel szintén egyetértek. Jó lett volna azonban, ha itt megemlítette volna, hogy ezek a dolgok az iskolában Munkácsy László vezetése alatt is működtek, vagy legalábbis törekvésként jelen voltak, mint például:

- a rendszeres óralátogatások igénye a vezetés részéről
- a „maximális támogatói légkör” a tanfelügyeleti látogatások és a minősítések alkalmával
- a beiskolázási terv pontosan azoknak az elveknek a figyelembe vételével készül, amit a pályázó is leír
- az információk kétoldalú áramlásának ösztönzése (a vezetés a tantestületet vagy közvetlenül vagy a munkaközösség-vezetőkön keresztül mindig mindenről informálta eddig is. Munkácsy László vezetése alatt, vagyis az elmúlt 16 évben az iskolában nem született egyetlen fontos kérdésben sem egyeztetés nélküli, egyszemélyes döntés)
- az érettségiken, felvételikén jelenjen meg a vezetőség (nem volt olyan vizsgaidőszak, ahol ne lettünk volna jelen, és azt hiszem, nehéz lenne olyan iskolai programot mondani, ahol a vezetőség valamelyik, vagy egyszerre több tagja jelen ne lett volna idáig is)

- hangsúlyt kell fektetni a tanárok munkájának elismerésére – ez Munkácsy László egyik fő törekvése volt
 - a felújítási tervezet népszerűsítése (több fórumon is megtettük, az érdeklődés sajnos mind a kollégák mind a szülők részéről csekély volt)
- Mindezeket persze lehet másképp és/vagy jobban csinálni, mint ahogy a jelenlegi vezetőség teszi, de nem kell megteremteni ezeknek a törekvéseknek a hagyományát, mert ezek létező, élő dolgok az iskola életében.

Nem szerencsés egy vezetői programban olyan célokat megfogalmazni, amelyek nem felelnek meg a hatályos jogszabályoknak. Ilyen például az, amit a pályázó a művészetek és az életvitel tárgyról ír. Az én olvasatomban ezeknek a tárgyaknak a formálissá tételéről van szó a pályázatban. És ide tartozik az összefüggő gyakorlattal kapcsolatban az az ötlet, hogy nem vezetőtanár (vagy nem mentor) kolléga is fogadhatjon jelöltet.

Problematikusnak és vitathatónak tartom a következő dolgokat:

- A külsős kollégisták „kiszorítására” tett javaslat veszélyezteti a kollégium létét. Szükség van ezekre a diákokra ahhoz, hogy a kollégium fenntartható legyen. Tudomásom szerint a külsős gyerekekkel nincsenek nagy problémák, legalábbis nem nagyobbak, mint a saját kollégistáinkkal.
- Nem összeegyeztethető az a két törekvés, hogy csökkentsük is a diákok terheit (életvitel, művészetek) és egyben óraszámot is növeljünk (idegen nyelv, informatika)
- Nem világos, hogy az óraszámemelés milyen tárgyak rovására történhetne
- Egy számítógépes versenybeosztó rendszer valószínűleg ugyanannyira lenne működésképtelen, mint az órarendkészítő szoftverek
- Pedagógiai asszisztens alkalmazását nem teszi lehetővé az iskola jelenlegi pénzügyi helyzete
- Az osztályfőnökséggel kapcsolatos pályázati rendszer szerintem megvalósíthatatlan, mivel éppen az a probléma, hogy nincs elég tanár, aki ezt a feladatot szívesen vállalná. Pályázati rendszert olyan esetben érdemes bevezetni, amikor a jelentkezők száma több, mint a betöltendő helyek száma.
- Az összefüggő gyakorlatos jelöltek idevonzása nem szolgálja az iskola érdekeit. A három gyakorlóiskola közös törekvése éppen ezzel ellentétes irányban halad.
- A vezetőtanári feladatok újragondolása nem az iskola, hanem az egyetem feladata. Ez a folyamat már egy éve zajlik a Tanárképző Központ, a módszertani központok, a PPK és a gyakorlóiskolák bevonásával.
- Nem világos hogy mi a célja és a funkciója az iskolavezetés munkájába még két tag bevonásának. Ők mennyivel fogják hitelesebben képviselni a tantestület érdekeit, mint a szakcsoportvezetők? És miért járna nekik órakedvezmény? Ezt az órakedvezményt miből finanszírozná az igazgató? Mi történne az így ellátatlanná váló órákkal? Óraadókat alkalmazna az iskola? Vagy túlórában más kollégákat terhelnének ezek az órák?

Ami hiányzik:

Egy pályázatról sokat elárul az is, ami hiányzik belőle. Salga Imre pályázata az iskolát egyetlen szempontból nézi: a tantestület egy tagjának nézőpontja szólal meg az észrevételeiben. Ez egyáltalán nem elhanyagolható szempont. Nagyon fontos, hogy egy iskolában ne csak a vezetőség, hanem a tanárok nézőpontja is érvényesüljön. Ugyanakkor muszáj, hogy az igazgató nézőpontja ennél szélesebb perspektívát öleljen fel. Ez viszont hiányzik a pályázatból. A vezetői program egyáltalán nem érinti az alábbiakat:

- az iskola gazdasági helyzetének feltérképezése: mik a működés alapfeltételei, milyen érdekeket kell érvényesítenünk, melyek azok a területek, amelyek pénzügyi vonatkozásban problematikusak, stb.
- az ELTE gyakorlóiskoláival való kapcsolat: hogyan tudjuk érdekeinek képviselni az fenntartóval szemben, milyen közös törekvéseink vannak?
- a Gyakorlóiskolák Iskolaszövetségében betöltött helyünk, szerepünk
- az ÉGIG-ben betöltött szerepünk

Ezekon a fórumokon az iskola fontos pozíciókat foglal el, tekintélye van, bizonyos értelemben kezdeményezőként, irányadóként tekintenek ezek a partnerszervezetek az iskolára, és ezt a pozíciót nem kellene elveszítenünk.

De ki fog ebben segíteni egy új igazgatónak, ha eddig nem tájékozódott ezekkel az ügyekkel kapcsolatban, és maga köré egy új iskolavezetést szervez?

A pályázat hiányosságaira természetesen jó indok a helyzet váratlansága és az idő hiánya. Ezt nem lehet felróni a pályázónak. De súlyos mulasztásnak tartom, hogy Salga Imre nem használta ki a törvény által biztosított lehetőséget, vagyis azt, hogy akár közvetlenül, akár a választási bizottság tagjainak közvetítésével megkeresse a jelenlegi iskolavezetést, és informálódjon. Sok szemponttal tudtuk volna gazdagítani a pályázatát.

Összességében Salga Imre pályázata a következőkről győzött meg:

- a pályázónak jó szándékú, jobbító törekvései vannak
- ötleteit azonban nem fejti ki, nem ad megoldási javaslatokat
- felvetései a jelenlegi iskolavezetés törekvéseivel megegyeznek
- radikálisan új, az iskola jelenlegi működésével szembeállítható koncepciója nincs
- az intézmény működtetéséhez szükséges alapvető ismertek hiányoznak a pályázatából

Vagyis nyilvánvaló, hogy igazgatóvá választása esetén rengeteg segítségre lenne szüksége. A teljes vezetőségváltás esetén azonban ezt a segítséget közvetlen környezete nem tudja biztosítani a számára.

Miért nem lehet kívülről segíteni?

Salga Imrének az a szándéka, hogy a jelenlegi iskolavezetés két legtapasztaltabb tagját leváltja, és külső tanácsadói szerepben alkalmazza. Erre ésszerű magyarázatot nem hallottam a pályázótól. Teljes vezetőségcsere egy intézményben csak válsághelyzetben szokott megtörténni. Ez az iskola jelenleg nincs válságban, az Apáczai Gimnázium Munkácsy László vezetése alatt az elmúlt 16 évben egy jól szervezett, demokratikus keretek között működő, eredményes iskola lett/maradt. Még vezetői gyakorlattal rendelkező igazgatók sem kockáztatják meg, hogy az első évben – ha ez nem muszáj – ne a régi helyettesekkel dolgozzanak. Márpedig jelenleg ebben az iskolában nincs ilyen kényszerhelyzet. Ha valaki ezt mégis meglépi, akkor tudatosan hoz létre válsághelyzetet. Ez senkinek nem lehet érdeke.

Egy új vezetés napi szintű folyamatos segítséget igényel. Ennek hiányában a segítség nem hatékony, és alapvető működési gondok lépnek fel az iskolában. Amennyi energiát és időt külső segítőként, teljes óraszám mellett erre fordítani kellene, azt sem többletfeladatként nem lehet elismerni, sem órakedvezményben nem lehet kompenzálni. Ez pont olyan helyzet, mintha egy döntéshozó váratlanul azt mondaná, hogy holnaptól a komplex tagozaton a kémia nem kémia tanár fogja tanítani, hanem mondjuk egy magyar szakos kolléga. A kémia tanár ezt biztosan sérelmezné, és legalább annyit biztosan mondana, hogy ez így nem fog menni. De ha a döntéshozó ragaszkodik ehhez a változáshoz, akkor is először a magyar szakos járjon be az órájára, tanulja meg az anyagot, nézze meg, hogyan tanít, és utána vegye át az osztályt. De a

döntéshozó úgy dönt, hogy ezt nem várja ki, lecseréli a tanárt, ad neki más feladatot, ám emellett elvárja azt is, hogy a kémia szakos készítse fel az órákra a magyarost, hiszen az nem ért a kémiatanításhoz, sőt, néha tartson meg helyette egy-egy órát is. Ez a helyzet a döntéshozó szempontjából irracionális, a kémiatanár számára megalázó és vállalhatatlan, a közösség számára káros.

16 évvel ezelőtt

Az iskola életében 16 évvel ezelőtt volt egy olyan helyzet, amikor teljes vezetőségváltás történt. Az a helyzet azonban a jelenlegitől alapvetően különbözött. Azt a vezetőségváltást egy elhúzódó „zavaros időszak”, egy valódi válság előzte meg. Öt év alatt öt igazgató váltotta egymást, őket követte Munkácsy László az iskola élén. A korábbi igazgatóhelyettesek nem vállalták vele az iskola vezetését, és a tantestületből – egy ember kivételével – más sem. Kívülről kellett helyetteset hozni az iskolába. Így kerültem én az Apáczaiba, és két évvel később Judit. Ennek a vezetőségnek egy teljes ciklusa, vagyis 5 éve ment rá arra, hogy beletanuljon a feladatokba. A vezetőség minden energiája a napi feladatok megoldására ment el, semmi másra nem jutott idő. Mindez egy sokkal kiszámíthatóbb tanügyigazgatási környezetben történt így, az iskola önálló gazdálkodású volt, ami sokkal kevesebb pénzügyi adminisztrációt igényelt, nem volt kétszintű érettségi, nem voltunk vizsgaközpont, a tanárképzés évtizedek óta ugyanúgy zajlott, nem volt bolognai rendszer, nem volt új osztatlan képzés (jövőre már lesz!), nem volt projektmunka, nem volt közösségi szolgálat, nem volt minősítési rendszer, stb. És még így is 5 évet vett igénybe, hogy az új vezetőség magára találjon. Építkezni, újat csinálni csak ez után lehetett.

Ez egy új vezetéssel most is ugyanígy lenne. És ezzel 16 évet zuhannánk vissza, és semmissé tennénk azt a korszakot, amit Munkácsy László neve fémjelez az iskola történetében.

Amennyiben az újonnan kinevezett igazgató azonnali vezetőségváltást hajt végre, kinevezése nem fogja konszolidálni a jelenlegi némileg bizonytalan helyzetet, hanem éppen ellenkezőleg, több évre konzerválni fogja a bizonytalanságot és a kiszámíthatatlan működést.

Ezt a törekvést én a magam részéről nem tudom támogatni.

Budapest, 2017. június 2.

Garam Ágnes
igazgatóhelyettes